

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pysyvä oleskelulupa Suomessa suoritettuna ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai yliopistossa alemman korkeakoulututkinnon perusteella

Sivistysala ry (Sivista) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Tavoitteenamme on, että Suomi on parhaiten koulutettujen ihmisten hyvinvoiva, avoin ja vetovoimainen maa, jossa osaamisella ja luovuudella tehdään parempaa maailmaa.

Sivistysala ry rakentaa ja puolustaa avointa, kansainvälistä ja suvaitsevaista Suomea. Sivistan mielestä on tärkeää, että Suomeen on hyvä tulla töihin, opiskelemaan, opettamaan ja tutkimaan. Meidän on aktiivisesti lisättävä vetovoimaamme kansainvälisille osaajille ja opiskelijoille. Suomen maahanmuuttopolitiikan tulee tukea tätä tavoitetta. Suomen kilpailukyky ja hyvinvointi rakentuvat osaamiselle, tutkimukselle ja innovaatioille. Sivista pitää kannatettavina kaikkia toimenpiteitä, jotka tukevat opiskelijoiden, osaajien ja tutkijoiden houkuttelua ja jäämistä Suomeen.

Sivista kannattaa hallituksen esitystä, että pysyvän oleskeluluvan voisi saada suorittamalla Suomessa korkeakoulututkinnon. Oleskeluluvan myöntäminen korkeakoulututkintoja suorittaneille on tärkeää,

sillä sekä yliopistot että ammattikorkeakoulut kouluttavat osaajia, joilla on Suomen työmarkkinoilla tarvittavaa korkeaa osaamista.

Esitysluonnoksessa pysyvä oleskelulupa koskisi ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai yliopistossa alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatin tutkinnon) suorittaneita. On tärkeää, että kansainväliset opiskelijat, jotka suorittavat korkeakoulututkinnon, jäävät tulevaisuudessa entistä useammin Suomeen töihin tai jatkamaan opintojaan. Tämä lisää Suomen inhimillistä pääomaa ja edistää Suomen talouden kestävä pohjaa. Oleskeluluvan myöntäminen korkeakoulututkintoja suorittaneille tukee myös tavoitetta siitä, että 75 prosenttia valmistuvista kansainvälisistä opiskelijoista työllistyisi Suomeen valmistumisensa jälkeen.

Sivista pitää kuitenkin vääränä, perusteettomana ja syrjivänä ehdotuksena, että pysyvää oleskelulupaa ei voisi saada ammattikorkeakoulututkinnon perusteella. Ammattikorkeakoulututkinto rinnastuu alempaan yliopistolliseen tutkintoon (kandidaatin tutkintoon) lainsäädännöllisesti, hallinnollisesti, jatko-opintopolkujen sekä opintososiaalisten etujen näkökulmasta. Myös osaamistason näkökulmasta on näin, sillä eurooppalaisella korkeakoulutusalueella noudatetaan tutkintojen viitekehystä (European Qualification Framework, EQF), jossa alempi ammattikorkeakoulututkinto vastaa yliopistoissa suoritettavaa kandidaatin tutkintoa.

Esitysluonnos asettaa Suomessa amk-tutkinnon ja kandidaatin tutkinnon suorittaneet keskenään eriarvoiseen asemaan. Esitys toteutuessaan heikentäisi AMK-tutkinnon vetovoimaa kansainvälisten opiskelijoiden silmissä ja myös vaikeuttaisi Suomen koulutusperäistä maahanmuuttoa koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Sivista esittää, että lakiesitystä muutetaan niin, että myös ammattikorkeakoulututkinto oikeuttaisi pysyvään oleskelulupaan Suomessa.

Pysyvän oleskelun edellytysten tiukentaminen

Sivista ei kannata esitysluonnosta, että pysyvän oleskeluluvan pääsääntöisesti vaatima oleskeluaika pidennettäisiin neljästä vuodesta kuuteen vuoteen. Emme näe esitykselle tarvetta emmekä perusteluita.

Mikäli kuitenkin pääsääntöinen edellytys nousee kuuteen vuoteen, Sivista pitää hyvänä sitä, että tietyillä lisäedellytyksillä oleskeluluvan voisi saada jo neljän vuoden jälkeen. Esitämme näihin lisäedellytyksiin kuitenkin muutoksia erityisesti korkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilöstön näkökulmasta.

Esitysluonnoksen mukaan pysyvän oleskeluluvan voisi yhä saada neljän vuoden oleskelun jälkeen täyttämällä yhden kolmesta vaihtoehtoisesta lisäedellytyksestä: 1) 40 000 euron vuositulot, 2) Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa sekä 3) erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa. Kaikissa tilanteissa tietyn pituinen työhistoria sisältäisi myös vaatimuksen siitä, että se olisi kerrytetty niin, että mukana olisi yhteensä enintään kolme kuukautta turvautumista työttömyysturvaan tai toimeentulotulotukeen.

Sivista koulutus- ja tutkimusalan työnantajajärjestönä esittää huolensa siitä, että lakisääteiset tulotasovaatimukset voivat johtaa paineisiin asettaa henkilöstön palkkoja työn ulkopuolisen kriteerin ohjaamina.

Jos tuloaraja kuitenkin asetetaan, on otettava huomioon, että kaikki korkeakoulujen tutkimus- ja opetushenkilökunnasta eivät yllä neljän vuoden oleskeluvaatimuksen piiriin 40 000 euron vuositulojen perusteella. Sivista esittää, että vuosituloaraja lasketaan 35 000 euroon ja tutkimusapurahojen osalta vielä alemmas (ks. jäljempänä).

Korkeakouluissa työskennellään usein määräaikaisissa tutkimustehtävissä, koska työtä tehdään paljonkin määräaikaisella hanke- ja tutkimusrahoituksella, joka voi olla peräisin Suomesta tai

ulkomailta. Hallituksen esitys ei ota tätä huomioon edellyttäessään enintään kolmen kuukauden turvautumista työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen.

Tästä syystä Sivista esittää, että tutkijoiden asemaa hallituksen esityksessä parannetaan seuraavasti:

1. Työhistorian laskennassa hyväksyttäisiin omarahoitteiset lyhyet tutkimusjaksot, jotka sijoittuvat työsuhteiden väliin.

2. Ulkomaisella apurahalla tehty tutkimus Suomessa tulisi laskea osaksi työhistoriaa, jos tutkija on aiemmin ollut suomalaisen työnantajan palveluksessa ennen kyseistä apurahajaksoa. Tämä estäisi työhistorian katkeamisen epäoikeudenmukaisesti.

3. Apurahalla tehtävä tutkimustyö ulkomailla ei saisi katkaista asuinajan tai työhistorian laskentaa silloin, kun tutkijalla on apurahatutkijan sopimus suomalaisen korkeakoulun kanssa.

4. Tutkijoiden apurahojen osalta euromääräisen rajan tulisi olla alhaisempi, koska apurahat ovat veronalaista tuloa vasta 26 355,60 euroa ylittävältä osuudelta ja apurahat vastaavat näin ollen suurempaa vastaavaa muuta bruttoansiotuloa.

Sivista pitää A2-tason kielitaidon todistamista suoritetuilla 15 opintopisteen kieliopinnoilla hyvänä ratkaisuna. Tämä kannustaa opiskelijoita tekemään kieliopintoja, ja 15 opintopistettä on realistisesti suoritettavissa kahden vuoden maisteriopintojen aikana.

Helsingissä 7.3.2025

Sivistysala ry

Sandroos Aleks

Sivistysala ry - Heikki Kuutti Uusitalo, johtaja, politiikka ja vaikuttaminen

Alexi Sandroos, asiantuntija, politiikka ja vaikuttaminen

aleksi.sandroos@sivista.fi, puh. +358400826363